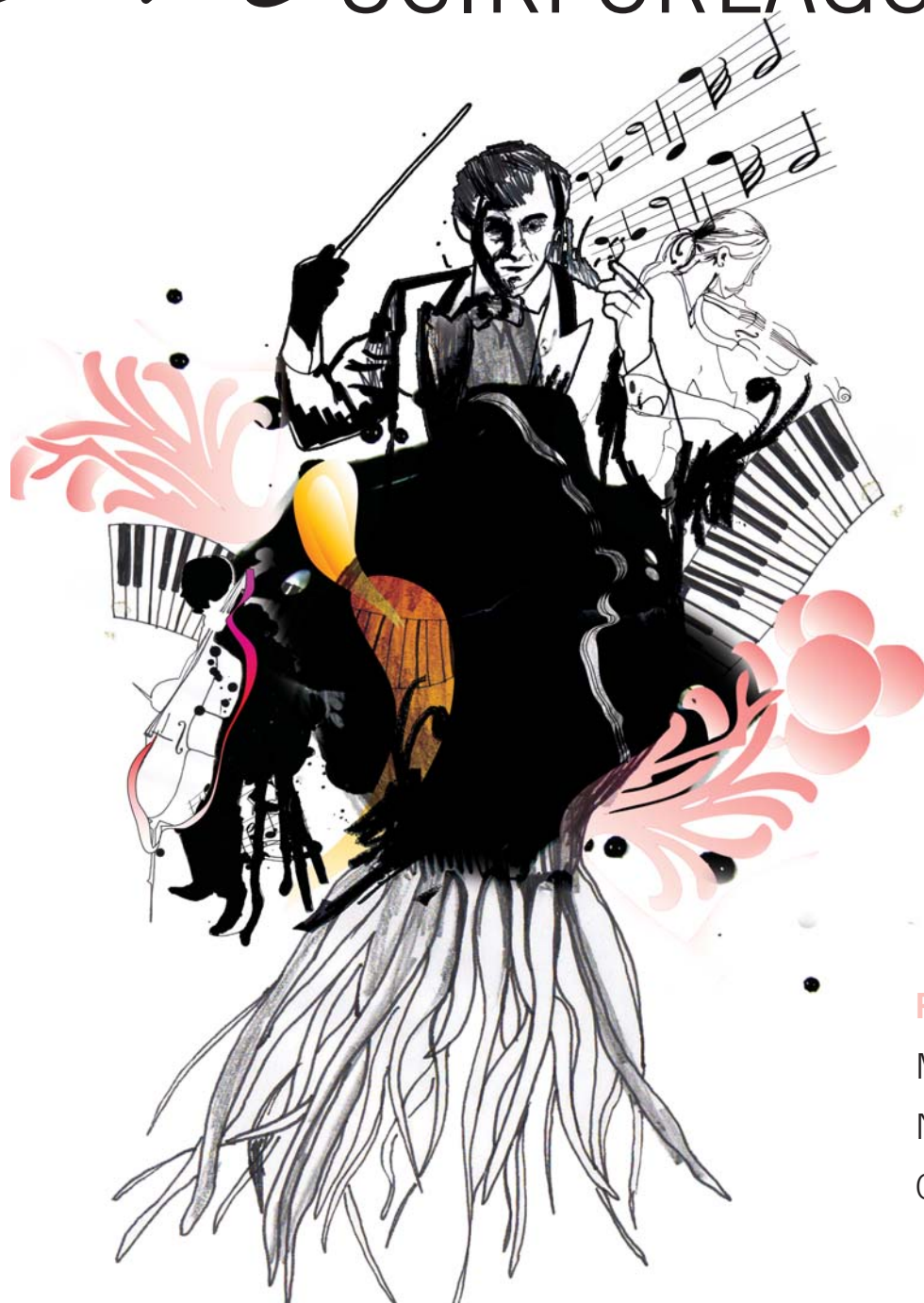


MUSIKFÖRLÄGGAREN

Nr 1 2007



PORTRÄTT: Sture Borgedahl
Musikförläggarnas egen klubb
Nytt Kansli på SMFF
Checklista när du skriver avtal

Förvalta och Förnya



FOTO: Peter Hallbom

Ett nytt år, en ny tidskrift och ny personal har gjort sitt intåg i SMFF:s kansli. Ett turbulent 2006 ska förhoppningsvis följas av arbetsro och kreativitet under 2007. Jag har ägnat mina första månader som kanslichef åt att lyssna och lära. Trots tjugo år i musikbranschen har jag känt mig lite som Bambi på halis (inga jämförelser i övrigt) i den värld som är musikförläggarens. Men jag har blivit så väl bemött av medlemmarna att arbetet har känts lustfyllt från dag ett. Tack för det!

Förvalta och förnya, Det är de två ord som först kommer till mig när jag tänker på SMFF:s fortsatta arbete. Ta vara på, försvara och förvalta den enorma kunskap som finns ute bland medlemmarna. I våra ca 90 musikförlag finns

hela den variation av stilar som gör att vi fortfarande har ett aktivt, vitalt och diversifierat musikliv i Sverige. Musikförlagen förvaltar vårt musikarv samtidigt som de skapar framtidens. Det vill jag gärna vara med och vårda. Samtidigt behövs det ständig förnyelse och anpassning till omvärlden. Den tekniska utvecklingen och konsumenternas önskemål förändras hela tiden. Det är en stor utmaning att tillsammans med SMFF:s arbetsgrupper göra "omvärlds-analyser" så att vi aktivt är med och driver utvecklingen, istället för att passivt anpassas till den.

Jag önskar alla en riktigt skön sommar. Vi ses igen när löven börjar bli gula!

Nutta Hultman
Kanslichef

smff

SMFF har en ny logga som
formgivaren Anna Karlström har gjort.

Utgivare:

SMFF

Box 27327

SE -102 54

Sandhamsgatan 79

+46(0)8 783 88 00

info@smff.se

www.smff.se

innehåll

MUSIKFÖRLÄGGAREN, Nr 1

Redaktör & layout:

Johanna Lundborg

Illustratör omslag:

Sofia Gillström/henrik&sofia

Fotograf för**Almost Famous:**

Peter Hallbom

Skribenter i**detta nummer:**

Kjell-Åke Hamrén

Johanna Lundborg

Nutta Hultman

Johan Bergby

Kjetil Skarby

Lars Wiggman

Claes Olson

Carolina Eriksson

Rebecca Johansson

Tryckeri:

Ekotryckredners AB

Original:

Anneli Andersson

Ansvarig utgivare:

Kjell-Åke Hamrén

ALMOST FAMOUS: Den egna klubben	4
SMFF BERÄTTAR: Nya kansliet	8
PORTRÄTT: Sture Borgedahl	10
ORDFÖRANDEN: Den kulturella mångfalden	12
GÄSTARTIKEL: Noten är roten	14
UPPHOVSRÄTT: Checklista för avtal	16
JONNY, The Writers dagbok	18
TILL SIST: Notiser	20

SMFF är de svenska musikförlagens branschorganisation.

SMFF är huvudman för STIM, tillsammans med upphovsmännens föreningar, FST & SKAP.

SMFF representerar musikförläggarna i många andra organisationer samt i den internationella musikkonfederationen ICMP.

Välkommen till SMFF:s nya tidning Musikförläggaren. Som redaktör känns det jättekul att det första numret nu har nått er brevlåda. Alla ni som tidigare fått nyhetsbladet Notisen kommer nu regelbundet att få Musikförläggaren. Här vill vi berätta om vad våra medlemmar Musikförläggarna gör, och vad vi som medlemsorganisation gör för dem. Noten är Roten till vårt breda musikliv, som så passande ni kan läsa om i tidningen. Missa inte heller artiklarna om SMFF:s hedersmedlem Sture Borgedahl och vår demoklubb Almost Famous. Hör gärna av er med idéer vad ni vill läsa om branschen i kommande nummer.

Johanna Lundborg
Redaktör



FOTO: Peter Hallbom

ALMOST FAMOUS

– *Musikförläggarnas egen klubb*

A&R-gruppen på SMFF driver demoklubben Almost Famous. Med nytt namn och nya krafter är det nästan fullt varje kväll, då olika band får möjlighet att spela.

Den 3 oktober 2006 var det nypremiär för musikförlagens egna klubb "Almost Famous" på Alcazar, Nalen. Klubben som tidigare gått under namnet Klubb Love har drivits av medlemsförlagen genom SMFF sedan starten 1999. Bokningsgruppen består av A&R-personer från musikförlagen som varje månad väljer ut 3–4 nya intressanta band som erbjuds ett unikt speltillfälle. Sedan starten i september för sju år sedan har fler än 200 akter spelat på klubben. Ett stort antal av dessa har nu inlett samarbeten med både förlag och skivbolag. Showcasen på Klubb Love har i många fall varit en högt bidragande faktor till detta. Några band har slagit igenom stort både i Sverige och internationellt.

Showcase-klubb för musikbranschen

På den allra första klubbkvällen stod ett då helt okänt Helsingborgsband, nu välkända akter som spelat på klubben är bl.a. Anna Ternheim, Strip Music, Dub Sweden, Kamera, The Slaves med många fler. Klubbkvällarna ger ett bra utrymme för förlagen att presentera nya akter som letar skivbolag samt att kunna erbjuda speltillfällen till band som det finns ett sug från branschen att se live. Under årens lopp har det dykt upp andra demoklubbar som i stort sett fyller samma funktion men som inte riktigt kan erbjuda samma nävaro från musikbranschen under klubbkvällarna. Därför har förlagens A&R-



ALMOST FAMOUS



På bilden Jennie Abrahamsson.
Foto: Peter Hallbom

grupp valt att tydligare definiera klubbens syfte som showcase-klubb för musikbranschen och den musikintresserade publiken. Samt ge klubben ett ordentligt lyft på alla plan med nytt namn, fin formgivning, Myspace-sida och en massa ny energi i bokningsgruppen. Almost Famous har börjat figurerat i andra musiksammanhang. Nyligen genomfördes ett samarbete mellan klubben och Beckmans Designhögskola. Eleverna på Reklam och Grafisk form fick varsin låt speciellt framtagen till ändamålet och utifrån låten skapade studenterna en fiktiv artist och en ny spännande lanseringsstrategi. Presentationen och releasefesten blev välbesökt av både musikbranschen och artister med eget skivbolag.

Ända från nystarten har publiken strömmat till

Flera kvällar har det varit fullt redan vid första bandet och folk har fått stå i kö. Men eftersom inträdet är gratis kan publiken komma och gå efter varje akt och så brukar alla komma in så småningom. Med andra ord kan det vara bra att vara där i tid. Almost Famous kommer i höst fortsätta att presentera många av Sveriges absolut mest intressanta up&coming artister. Den 8 maj var det säsongsavslutning och på scen stod: Ollie Olsson, Stiko Per Larsson, Negin och A Beautiful Friend.

REBECCA JOHANSSON & CAROLINA ERIKSSON

ARTISTER SOM SPELAT PÅ ALMOST FAMOUS:

2006:

- Oktober – Standfast, Lonely Soul, The Klerks och Mani Spinx (DK).
- November – Planeten Jorden, The Works, Paper Moon Dragon & Navid Modiri
- December – Dusty Monroe, Ludvig Svartholm och Plan Three.

2007:

- Januari – Helena Josefsson, Adam Heldring, Clay Allison och Margret Berger.
- Februari – Isabel Guzman, Johan Bergqvist, The Wonderful Guinea Pigs och Gompä
- Mars – Busy Nurses, Jennie Abrahamsson, Torpedo och Vincent
- April – High Chao, Trucker Cleavage, Radio LXMBRG, Måns Jälevik.
- Maj – Ollie Olsson, Stiko Per Larsson, Negin, A Beautiful Friend



Mer info om klubben finner ni på
www.myspace.com/almostfamousclub

FOTO: Peter Hallbom

High Chao, 01:
Helena Josefsson, 02:
Isabel Guzman, 03:
The Works, 04:
Standfast, 05:
Paper Moon Dragon, 06:





Ny personal på SMFF

Från vänster: Nutta Hultman, Kjell-Åke Hamrén (föreningsordförande), Johan Bergby och Johanna Lundborg

FOTO: Peter Hallbom

Sedan en tid tillbaka är SMFF:s kansli, i STIM-huset på Gärdet i Stockholm, bemannat av en trio helt nya ansikten. Nutta Hultman, Johanna Lundborg och Johan Bergby.

Johanna Lundborg började sin tjänst som administratör hösten 2006, men är idag den som har arbetat längst på kansliet. Nya kanslichefen Nutta Hultman tillträdde 1 februari och föreningsjuristen Johan Bergby började sin anställning så sent som 12 mars. Med olika bakgrunder, meriter och kompetenser är förstås alla tre specialinriktade på sina respektive ansvarsområden.

Tillsammans utgör trion redan ett starkt sammansvetsat team. Gemensamt för alla är de höga ambitionerna och det stora musikintresset!

– Att vi har erfarenheter från olika delar av musikbranschen innebär att alla bidrar med nya vinklar. Det gör att det känns stimulerande och kul. Tillsammans vill vi uppnå så mycket. Det mesta ska vi nog kunna ro i land med, säger Johan.

Nutta Hultman,

Hon är den i gänget som har arbetat längst inom musikbranschen, där hon sedan flera år tillbaka är ett lika etablerat som respekterat namn. Hon började sin karriär som assistent åt Stikkan Anderson på Polar

Music och har sedan mitten av 80-talet arbetat på flera olika skivbolag. Efter Polar gick hon till Record Station (som med storsäljare som Eva Dahlgren, Tomas Ledin och Ratata var det sena 80-talets framgångsrikaste svenska etikett). Sedan hamnade hon på BMG för att därefter värvas bland andra av Mauro Scocco, Johan Ekelund och Torbjörn Sten till Diesel Music. De senaste åren har Nutta varit egen företagare med konsultuppdrag åt bland annat D&D Management, Mono Music och IFPI (projektledare för Grammis). Dessutom har hon hunnit med en 5-årig utbildning till gestaltterapeut. Innan hon i höstas anlitades som projektledare för SMFF:s gala Musikförläggarnas Pris hade hon sin långa meritlista till trots faktiskt aldrig arbetat i förlagsvärlden förut.

– Därför kändes det extra spännande och roligt när jag blev tillfrågad om tjänsten här, berättar hon.

Johan Bergby,

SMFF:s nye föreningsjurist tog sin examen som jur. kand. vid Lunds universitet för tolv år sedan, därefter kompletterade han med ytterligare 45 poäng i bland annat immaterialrätt, företagsekonomi och idrottsjuridik. Efter avslutade studier var Johan först kvar några år i Lund som biträdande jurist på en mindre advokatbyrå innan han, via Wistrand Advokatbyrå i Malmö sedan flyttade han till Stockholm och arbetade som advokat ett år på Andrén Bratt Eversheds Advokatbyrå innan han sökte sig till SMFF.

– Ända sedan jag påbörjade min yrkeskarriär har jag arbetat med musikjuridik, berättar Johan, som sedan fyra år tillbaka även har varit föreläsare och kursansvarig för en kurs i just i det ämnet vid Lunds universitet.

Johanna Lundborg,

Hon jobbar numera främst som informatör på SMFF. Johanna har ett intyg från Poppius Journalistik-utbildning, med inriktning på layout och redigering. Det är något som kommer väl till pass i arbetet med såväl SMFF:s nya tidning som den kommande nya hemsidan. Johanna har även gått på kurser på tillskärar-akademien där hon studerade modeteckning och sömnad, samt varit i New York och arbetat som designassistent på klädesmärket Theory.

– Jag har alltid sökt mig till jobb som har med kommunikation och all form av kreativitet att göra. Och jag

har alltid undrat om jag ska jobba som kreatör själv eller jobba för och med kreatören. Nu får jag göra både och, vilket känns jättekul, berättar Johanna.

Viktiga uppgifter för SMFF

– Vi måste tydligare kommunicera vad upphovsrätten egentligen betyder för upphovsmän. Musikförlagen och SMFF måste börja synas och höras tydligare i debatten. Idag sätter myndigheter och allmänhet i princip likhetstecken mellan ”musikbransch” och ”skivbransch”! svarar Nutta på frågan om vad hon ser som SMFF:s viktigaste uppgifter idag.

– Vi måste öka respekten för upphovsrätten. Förlagen behöver också få ett mer ”juridiskt tänk” – utan att för den skull göra avkall på kreativiteten!, säger Johan.

– En annan uppgift som vi måste ta itu med är att försöka förbättra hela musikbranschens rykte, som trots folks positiva inställning till musik i allmänhet, har en dålig klang idag, säger Nutta.

Kansliet har ett genuint musikintresse.

– Musik har alltid varit jätteviktigt för mig, både privat och i jobb, säger Johanna.

Hon har framförallt jobbat med musik genom dansen. Johanna har dansat sedan treårsåldern och har i senare år arbetat en del med uppträdanden, varit assistent i salsa och gjort lite koreografi.

Johan var under sin studietid i början på 90-talet bandbokare på Lunds nation och det var just musikintresset som ledde in honom på upphovsrätt och immaterialrätt.

– Mitt musikintresse har varit mycket stort ända sedan jag kastades ut från blockflöjtsundervisningen 1978, säger han. För Nuttas del har musiken fortfarande lika stor dragningskraft som den alltid har haft. När det känns som att alla diskussioner om rättigheter och lagar är på väg att ta över helt tar hon fram sin iPod för att hämta inspiration. Just nu är det bland annat James Morrison, Salem Al Fakir och A Beautiful friend som gäller.

– Och det finns inget bättre sätt att starta dagen än att lyssna på Isley Brothers *Caravan Of Love*!

Att trion trivs bra tillsammans på kansliet råder det ingen tvekan om.

– Så här kul har det inte varit att arbeta på många år, säger Johan.

CLAES OLSON

PORTRÄTT:

Sture Borgedahl

Musikförläggaren Sture Borgedahl – SMFF:s enda hedersmedlem. I en intervju, en aprildag berättar han om sina spännande år i branschen.

Sture Borgedahl fyllde 90 tidigare i år och är SMFFs enda hedersmedlem. SMFF har bara haft två. Den andra hedersmedlemmen var Stikkan Anderson. Sture är en av de få musikförläggare i livet, som varit med om övergången från en tid då notutgivning var musikförlagets kärnverksamhet, till den moderna rättighetsförvaltning som förekommer idag.

Sture började på Nordiska Musikförlaget 1938. I en tid då noter fortfarande sålde mer än skivor. Där gav han ut populära låtar i arrangemang för stora och små orkestrar, och i pianosättningar för hemmabruk. På Nordiska Musikförlaget fick Sture möjlighet att förlägga alla sorters populärmusik-jazz, schlager och dans. Han byggde upp ett brett kontaktnät och jobbade med upphovsmän som Charlie Norman, Lars Gullin och Gnesta Kalle. Från USA köpte de subförlagsrättigheter (fortfarande för lifetime of copyright) för Norden. Där var, bland andra, Duke Ellington katalogen.

Men i takt med att skivbranschen fick hjälp av teknikutvecklingen, och i övergången till vinyl, då även skivspelarna blev allt bättre, dalade notförsäljningen. Detta i en tid då även kopieringsmaskinerna lanserades på marknaden. Men i början av 60-talet tog Stures karriär dock en ny vändning:

– Bosse Löfberg från Philips, som nyss köpt det anrika svenska skivbolaget Sonora, ringde mig någon gång i början av 60-talet. berättar Sture.

Han undrade vad det var för pengar som hela tiden trillade in från Stim i bolaget.



Sture Borgedahl i mitten, till höger Tomas Adolphson (Adolphson & Falk) till vänster Monica Törnell (Bilden är från Air Crysalis fotoarkiv.)

– Det ska jag berätta för dig om du anställer mig och låter mig ta hand om musikförlaget som du ju också har köpt (som en del bolaget Sonora), svarade Sture till Bosse.

Innan anställningen började ställde Sture som krav att få göra en affärsresa till England för att leta låtar och förlag att representera i Norden. Det accepterades och på denna första utlandsresa för Sonora skrev Sture det historiska avtalet med Dick James. Vilket gav först Sonora, och sedan Air Music Scandinavia, de nordiska subförlagsrättigheterna till The Beatles låtar i många händelserika år. Och eftersom Stures första besök till London blev en succé så fick han göra flera resor:

– Jag var med Beatles i Paris den kväll då de blev etta i USA vilket firades med ett stort party på Georges V Hotel, där även Dick James, George Martin och deras manager Brian Epstein var med, berättar Sture. På en



*Sture Borgedahl i mitten, till höger Sir George Martin (och till vänster vet vi inte.)
(Bilden är från Air Crystals fotoarkiv.)*

av de första resorna till USA blev Sture bjuden hem på middag till den kända musikadvokaten David Braun. – David berättade att ”det kommer ett par till men de brukar aldrig passa tiden så vi börjar”. I slutet av middagen dök en glad Bob Dylan upp med sin fru Sara och en flaska champagne i handen.

Starten till Air Crystals

Sture var med från första början på musikmässan Midem och under en promenad på Croisette i Cannes blev Sture tillfrågad om han inte ville starta Air Music Scandinavia i partnerskap med George Martins nystartade bolag Air London. Det passade Sture utmärkt just då, så hösten 1969 var verksamheten igång på Oxenstiernsgatan 37. En av Airs första framgångar var Elton John, som kom till Solliden för att göra ”Border Song” i TV programmet Oppopoppa. Sedan gjorde Elton en Eriksgata genom Stockholm stående i baksätet på Stures

gamla folka med soltaket nere. Den slutade på Kåren där Elton John gjorde en spontan nattkonsert. Kort därefter fick Elton John sitt stora genombrott – först i England, sen i resten av världen och inte minst USA där han blev megastjärna.

I mitten av 70-talet blev Stures partners i Air London uppköpta av skivbolaget Chrysalis, vilket i början av 90-talet ledde till att Air Music Scandinavia blev ett helägt dotterbolag till Chrysalis Plc och så småningom bytte namn till Air Chrysalis Scandinavia!

Bland de svenska låtskrivare och artister som Sture jobbade med under kommande år fanns Barbro Hörberg, Lasse Berghagen, Lill Lindfors, Cornelis Vreeswijk, Adolphson & Falk, Alf Robertson, Monica Törnell, Peter Le Marc, Perssons Pack, Jan Schaffer, Leif Strand, Anders Bagge, Paul Rein, Melody Club, Millencolin, Marit Bergman, Åsa Jinder, med många fler.

LARS WIGGMAN

Med den kulturella mångfalden i centrum

Svensk populärmusik hävdar sig bra i den internationella konkurrensen. Så bra att det emellanåt sägs att Sverige är den "tredje stormakten" på detta område, efter USA och England.

Förvisso anses det kontroversiellt huruvida de export-siffror som presenterats till stöd för denna uppfattning, verkligen är ett korrekt mått på just detsamma. Låt oss därför lämna frågan om Sveriges rätta placering därhän, och nöja oss med konstaterandet att vårt land på senare år gjort sig ett alltmer beundrat namn inom den internationella musikindustrin. Många frågar sig hur detta är möjligt för ett litet land som vårt. Ett enkelt svar på frågan är naturligtvis inte möjligt att ge. Därtill är verkligheten alltför mångbottnad. Men bland dem som studerat saken närmare, hör man ofta att den svenska musik- och kulturskolan är den enskilt viktigaste förklaringen.

Vår moderna musikhistoria

För att helt och fullt kunna förstå bakgrunden till senare tids framgångar för svensk musik, kan man knappast bortse från några andra företeelser i vår moderna musikhistoria. Hit hör den explosionsartade tillväxten av körer i Sverige under efterkrigstiden, liksom den s.k. folkmusikvågen som tog sådan fart under 1960- och 70-talen. Men också den inhemska jazztraditionen, som fortfarande åtnjuter så stor respekt inom jazzvärlden, måste räknas hit. Till detta – när perspektivet utsträcks till att omfatta även tiden före andra världskriget – måste även militärmusiken och frikyrkan fogas. Innan den kommunala musikskolan existerade – och kanske också under dess pionjärepok – var det inte sällan militärmusikerna som bar den bredare svenska

instrumentalundervisningen på sina axlar. Frikyrkans betydelse som plattform och plantskola för yrkesmässig musikutövning i vårt land under hela 1900-talet kan över huvud taget inte överskattas.

Alldeles säkert finns det ytterligare utvecklingslinjer som gör direkta avtryck i dagens situation. Hur alla dessa samverkat till det vi ser frukterna av idag är en fråga för musikforskarna. Men som enskild företeelse spelar naturligtvis musik- och kulturskolorna en särskilt viktig roll. Jämförelsen med idrottsrörelsen är för övrigt välfunnen, då den bredd som musik- och kulturskolorna skapar på barn- och ungdomsnivån givetvis möjliggör framväxten av en elit, på ungefär samma sätt som elitidrotten som hämtar sig näring ur den barn- och ungdomsverksamhet som bedrivs på klubbnivå. Det sistnämnda talar ingalunda emot att de särpräglade begåvningarna skulle ha nått toppen ändå, med eller utan barn- och ungdomsverksamheten inom musiken eller idrotten. De må sedan heta Benny Andersson, Björn Borg, eller något annat. Det unika hittar alltid sina egna vägar, nu som förr.

Den exempellösa genremångfalden

Vad är det då som kultur- och musikskolorna lagt grunden till, som nu kunnat ge upphov till en sådan utväxling av musikalisk begåvning och kompetens? För att förstå detta måste man söka sig bortom själva förekomsten av en musik- och kulturskola, och istället se vad som skiljer denna från liknande företeelser på andra håll. I det perspektivet tycks mig den bästa förklaringen vara den närmast exempellösa genremångfald som med åren kommit att känneteckna just musik- och kulturskolorna i Sverige. Men utan inflödet i både trängre och vidare mening från det rika körlivet,

den levande folkmusiken, den gränsöverskridande jazzen, den disciplinerade militärmusiken och den funktionalistiska frikyrkomusiken hade detta knappast varit möjligt. Men inte heller detta räcker fullt ut som förklaring, eftersom Sveriges ställning som stormakt inom dagens populärmusik inte kan förstås utan att också den svenska musikförlagstraditionen fogas till helhetsbilden. Bildligt talat befinner sig musikförläggaren vid korsvägen mellan det musikaliska skapandet (kompositören/textförfattaren) och själva marknaden för produkter med musikaliska verk. Produkten ifråga är ofta en inspelning. Men det kan också vara en bok med noter och text, en symfoni som utsänds i radions P2 eller ett musikdramatiskt verk som har premiär på Kungliga Operan i Stockholm.

Musikförläggarens uppgift

Den är att upptäcka och vårda talang, och att stimulera, utveckla och främja själva skapandet av det musikaliska verket. Musikförläggaren samarbetar nämligen med upphovsmannen, det vill säga tonsättaren, kompositören eller låtskrivaren – beroende på vilken genre upphovsmannen arbetar i. Till upphovsmännen räknas förstås också de som skriver text, oavsett om de skriver text till pop- och schlagermelodier eller till en opera. Musikförläggaren spelar med andra ord en mycket vital roll i den händelsekedja som leder fram till en färdig musikprodukt. Men för att lyckas leverera ett innehåll av högsta kvalitet – som kan ligga till grund för en färdig musikprodukt – måste musikförläggaren göra ett urval. Endast så tillförsäkras ett kontinuerligt flöde av kvalitativt nyskapande.

Många andra yrkesgrupper har aktiv del i allt det arbete som är nödvändigt innan musiken slutligen når konsumenten. Dit hör t ex grammfonbolagen som ger ut inspelningen och samarbetar med artisten (det mest mediala som över huvud taget finns). Dit hör också de skickliga studioteknikerna, vare sig det gäller den klingande musiken eller det visuella. Och dit hör många andra; händelse- och näringskedjan är lång.

Om inspelningen eller videon kan sägas befinna sig högst upp i denna kedja – det som syns ovanför vattenlinjen som toppen av ett isberg eller som ett träd som breder ut sig med krona och grenverk – arbetar musikförläggaren från den allra djupaste rotnivån och upp till ytan. Musikförläggaren i samarbete med sin upphovsman är inte bunden till en viss produkt (som t ex CD-

skivan), utan fokuserar helt och hållet på kreativ kvalitet – oavsett produkt och genre.

Så ser verkligheten ut! Därför kan man inte förklara hur vårt land nått framgångar inom musiken, utan att samtidigt ge de enskilda – men många

– musikförläggarna erkännande för deras centrala roll i utvecklingen!

Det handlar, oavsett genre, om att både kunna och våga göra urvalet. I den meningen är också musikförläggaren en kreatör. Utan den kreativa kompetens som ett sådant urval förutsätter uteblir framgången!

Trots den strukturella förändring av samhället som numera dagligen pågår framför våra ögon, är de svenska musikförlagen fortfarande yrkesmässigt aktiva inom alla idag etablerade genrer och musikområden. Och här finns just de musikförlag som så framgångsrikt varit aktiva i arbetet att upptäcka och utveckla de talanger som gett Sverige dess stormaktsställning inom populärmusiken. Men här finns också de som genom sin förutseende repertoarutgivning bidragit till Sveriges ställning som ledande kornation och de – inom konstmusiken och på notutgivningens område – som upprätthåller en utgivningstradition som går tillbaka på en inhemsk näringsgren med stolta anor i mitten av 1700-talet. Vore det inte för dem skulle ett centralt svenskt kulturarv ha gått i graven för länge sedan!

Svenska Musikförläggareföreningen har idag 87 musikförlag i sin medlemskår. Det är långt fler än antalet yrkesmässiga musikförlag i övriga Norden tillsammans. Våre engelska systerförening, som är verksam på den största marknaden i Europa – med sju gånger så stor befolkning som Sverige – har 212 medlemmar. De svenska musikförlagen har i närmare 200 år bidragit starkt till den musikkultur vi räknar som vår. Det är för att vidmakthålla och utveckla denna kultur även i framtiden som Svenska Musikförläggareföreningen finns till!

KJELL-ÅKE HAMRÉN
Föreningsordförande



FOTO: Peter Hallbom

NOTEN ÄR ROTEN

ILLUSTRATION: Sofia Gillström

Det finns många olika musikstilar. Men förutom att musik i olika stilar låter olika, kan även drivkrafterna hos musikens upphovsmän variera och även marknaderna se helt olika ut.

Gemensamt för musikförläggare som arbetar i olika stilar och genrer är rollen som länk mellan upphovsmanen och marknaden. För att detta ska fungera måste vi förstås arbeta på olika sätt.

Några förlag inom SMFF har notutgivning som sin främsta affärsidé. I deras dagliga arbete finns ett tydligt fokus på att attrahera dem som på ett eller annat sätt vill musicera själva. Det kan t ex röra sig om notutgivning för de allra yngsta i musik- och kulturskolorna; kanske med en pianoskola som passar en elev i åttaårsåldern eller med några visor arrangerade för två flöjter. På de stora estraderna är det ofta orkestrar som musicerar. För dem som spelar i exempelvis en symfoniorkester är det viktigt att notbilden är tydlig och lättläst, annars blir det svårt framföra musiken bra. Instrumentalisterna behöver stämmor och dirigenten ett partitur, det som innehåller alltihop. Hur ser då marknaden för orkestermusik ut? Ja, är det ett verk för stor symfoniorkester – med hög komplikationsgrad – kanske det bara finns en handfull orkestrar i Sverige som kan eller vill spela det. I ett sådant fall når man knappast kunden genom att annonsera i dagspressen!

Det sjungs mycket i vårt land, inte bara i Allsång på Skansen. Körerna behöver hela tiden fylla på med ny musik – också inom denna stora grupp är spännvidden stor. Det talas om att det finns en halv miljon körsångare i Sverige, men alla dessa sångare representerar verkligen ingen homogen grupp, åtminstone inte när det kommer till repertoarönskemål. Här finns manskörer, blandade körer, barnkörer och så kallade diskantkörer. Och inom respektive grupp har man olika preferenser. Några vill sjunga popiga låtar, andra vill ha folkvisor och ytterligare några hänger sig åt det traditionella. Kyrkokörerna sjunger förstås mest kyrkomusik, andra vill absolut inte ha kyrklig musik. Många vill att det ska vara enkelt att få till en sång så den låter bra, medan de s.k. kammarkörerna och vokalsemblererna ger sig i kast med de svåraste körpartiturer – och älskar just den utmaningen.

Totalt sett behövs det mycket körnoter eftersom marknaden är ganska stor. Men den är också väldigt splittrad. Just detta – att marknaden är stor men splittrad – är en spännande om inte alltid så enkel utmaning för oss musikförläggare.



Grunden för all musikförlagsverksamhet, liksom för musikskapande överlag, är upphovsrätten och den övriga lagstiftning som skyddar skapandet. Upphovsrätten är komplicerad i detaljerna, men övergripande enkel: du får inte stjäla eller snylta på vad någon annan gjort. Övertramp slår olika hårt mot olika musikområden; vissa drabbas hårt. Det är inte bra för upphovsmannen, inte för musikförlaget och därför drabbar det på sikt även musikanter och lyssnare.

Oavsett i vilken musikstil eller med vilken ensembletyp man arbetar, så är målet att musiken ska klinga; det kan vara i ett konserthus, i hemmet, i skolan eller i kyrkan. Det är en viktig och kul uppgift att få vara med i den kedjan av aktiviteter.

KETIL SKARBY
VD Gehrmans Musikförlag

JURIDIK MED JOHAN

Jag heter Johan Bergby och är sedan några månader anställd som jurist på SMFF. Min roll är att vara ett dagligt bollplank för er medlemmar. Ambitionen är att vi tillsammans skall kunna hantera både de juridiska frågeställningar som är aktuella och i antågande.

Ni kommer också att möta mig i kommande nummer av Musikförläggaren. Om ni hör av er med frågor och problemställningar inom områdena upphovsrätt, avtalsrätt och en bolagsrätt kan ni aktivt påverka vad som avhandlas på den här sidan.

Jag kommer regelbundet att besvara någon eller några frågor från er. Är frågorna och svaren för komplexa får jag skicka en PM till er i stället eller lägga ut texten

på hemsidan! I min första spalt i Musikförläggaren vill jag ta upp några punkter som ni kan ha med er när ni skall ingå avtal. Om ni tycker att punkterna nedan är självklarheter får ni se dem som lite repetition och en checklista.

I nästa nummer, planerar jag att börja behandla en ganska komplicerad frågeställning. Frågan är: När blir en ljudfil ett musikaliskt verk i upphovsrättslagens mening?



FOTO tagit av: Peter Hallbom

Checklista när

1. Alla avtal skall skrivas ner på papper. Muntliga avtal är av ondo ur ett juridiskt perspektiv. Den som påstår något måste nämligen styrka det! Om motparten inte "orkar" skriva ett avtal kan ni skriva ner överenskommelsen i ett e-mail och skicka till motparten med en uppmaning att återkomma om det är något som inte stämmer.
2. Bättre ett kort avtal än inget alls!
3. Gör ni tilläggsavtal skall dessa också så klart vara skriftliga. Var noga så att inte någon tilläggsbestämmelse oavsiktligt strider mot huvudavtalet. Ange tydligt vilket avtal ni gör tillägg till.
4. Läs igenom era egna avtalsmallar så att de inte är inaktuella etc. Jämför hur er mall ser ut nu med hur den såg ut när ni fick den från er advokat eller SMFF.
5. Dokumentera vad som har avhandlats vid avtalsförhandlingarna. I det fall ni missar något eller något är otydligt i avtalet kan ni visa vad parternas avsikt var genom att ta fram exempelvis e-postmeddelanden.
6. Är ni osäker över en formulering i ett avtalsutkast? Be motparten bekräfta att de delar er tolkning, och det innan ni skriver på avtalet.
7. Var försiktiga med att översätta exempelvis engelska avtal till svenska. Anlita någon som har känsla för de språkliga nyanserna och kom ihåg att vår upphovsrättslag inte ser ut som exempelvis den i USA.

Är det ett verk omfattas det ju dessutom för det mesta av ett förlagsavtal! Som bekant är det idag ofta inte enbart en person som gör musiken utan producenter/upphovsmän sitter på olika håll i världen och knåpar ihop något som ibland blir en hit tillsammans. En producent gör en ljudmatta/ett sound (jo, jag vet att enbart ett sound inte skyddas av upphovsrättslagen, men var går gränsen när det inte längre bara är ett sound?) och sedan lägger någon annan producent på en melodislinga. Fundera på följande frågor och hör av er! Har ljudmattan som nästan enbart är ett sound verksköjd idag?

- Kan ljudmattan och melodislingan leva ett liv var för

sig, d.v.s. kan man t.ex. byta ut ljudmattan och behålla melodislingan, utan att få ett ok från den som har gjort ljudmattan?

- Hur ser man på det hela utomlands?
- Hur fördelar man rättigheterna mellan producenterna/upphovsmännen och hur reglerar de detta sinsemellan enklast möjligt?
- Hur skall de som skapar "ljudmattorna" kunna bevaka sin rätt?

Inte helt enkelt. Jag vill gärna ha input!

JOHAN BERGBY

*PS! Glöm inte att verket I'm Back
In Denim med Denim är en höjdare.*

johan.bergby@smff.se
08-783 88 00

du skriver avtal

8. Håll isär begrepp! När man överlåter något ger man bort något för alltid. När man upplåter något "lånar" man ut något under en begränsad tid, exempelvis 10 eller 20 år.
9. Påminn motparten, särskilt om den är en oerfaren upphovsman eller förläggare, att denne skall anlita någon för att få juridisk rådgivning innan påskrift. Detta för att säkerställa att parterna verkligen är överens innan avtal ingås. Därigenom kommer samarbetet att löpa smidigare och man undviker framtida långdragna och kostsamma tvister. Jämför vad jag skrev ovan om upplåtelse och överlåtelse.
10. Blir det tvist kan denna slitas genom att ni går den långa vägen via allmän domstol eller den mycket dyra men snabba vägen via

en skiljenämnd. Detta bestämmer ni redan när avtalet ingås. Om ni väljer tingsrätt, välj Stockholms tingsrätt. Den har nämligen en egen avdelning som enbart dömer i mål med anknytning till upphovsrätten.

11. Är det ett bolag ni ingår avtal med bör ni kolla noga att det är en behörig firmatecknare som undertecknar avtalet. Detta kan ni kolla, vad gäller svenska bolag, hos Bolagsverket på telefonnummer 060-18 40 00. Gratis dessutom!
12. Den ideella rätten kan bara avtalas bort i viss mån så ha som regel att alltid inhämta upphovsmannens godkännande innan ni ger någon tillstånd att använda musiken i reklam-sammanhang.

Vi kommer framöver, med början här och nu, att få en unik inblick i en ung och lovande upphovsmans allt annat än spikraka karriär inom musikförlagsvärlden. Johnny är dock rädd om sin position i branschen, och likaså en person som vårdar sina relationer. Han har därför gett oss tillgång till sina dagboksanteckningar endast under förutsättningen att dessa publiceras under pseudonym. Eventuella i texten förekommande likheter med inom industrin förekommande personer och företag är endast en tillfällighet. Påstår Johnny i alla fall.....

Del 1, Prolog

Han vaknade med en oroande ångestkänsla i magen. Något var helt enkelt fel. Visserligen hade han skrivit på sitt livs första musikförlagskontrakt dagen innan, men han trodde nog mer på att anledningen var den kraftiga bakfylla som tagit ett förlamande järngrepp om hans kropp. Under de få stegen från sängen fram till fönstret noterade han den välbekanta kombinationen av tomma ölburkar, glas med slattar och ett överfyllt askfat. "Men va fan", tänkte han medan han betraktade utsikten, "jag bor ju i Hägersten so I'm not alone". Bra låttitel förresten noterade han nöjt och skrev ned den på ett rödvinsfläckt reklamblock som han snott vid ett besök hos Poor Music, vars ocentrala kontor för övrigt hade vissa likheter med hans egen bostad.

"Hägersten, fy fan" tänkte han medan han med djup blick studerade en svartklädd kille med en keyboardcase i handen ute på den regnvåta gatan. Syntkonstnären stirrade hållögt tillbaka och undrade vem fylloet i fönstret kunde vara. Han bodde nämligen dessvärre på nedre botten, men nu var det snart slut med sånt. Att han var en konstnärlig talang visste han sen tidigare, men efter gårdagens avtal skulle han omgående lämna förortskonstnärspacket därute bakom sig. För i Hägersten bodde dom minsann, loosertyperna som ville bli skådespelare, konstnärer, webdesigners, t-shirttryckformgivare, poeter, jazz- eller hiphop-artister och så vidare i all oändlighet.

Det de hade gemensamt var att de saknade talang. Särskilt retade han sig på de självupptagna konstmusikerna som gjorde EAM, eller "extra annoying music" som han brukade säga. De spelade in borrhaskiner och ljud på tågstationer, och nog fan fick de kulturstöd för det

också. Själv såg han sig som mer äkta och originell, en ny Ulf Lundell eller kanske Lasse Winnerbäck innan han blev kommersiell. Med hjälp av förskottsschecken från igår skulle han dock snart lämna det förutsägbara konstnärsträsket bakom sig.

Han funderade på Södermalm. Kändes jävligt rätt på något sätt. Originellt men ändå kommersiellt, som en lång förlagschef med reklambranschskäggstubb hade sagt till honom under ett möte för ett par veckor sen. Bra uttryck, men det var också det enda han tog med sig från det mötet (bortsett från ett snyggt askfat med förlagslogga, som han råkade få med sig i ryggsäcken på vägen ut). De hade börjat snacka om reklamsyncar och att de nog kunde få med hans låtar i CSI Miami. När de sedan påstod att de var "ett flexibelt förlag med en majors muskler och en independents attityd", ja då fick han nog och drog därifrån med askfatet. Det var däremot attityd. Floskeltyperna på förlagen hade en del att lära av en äkta rockpoet från gatan.

Ja, det hade varit ett hårt jobb att träffa alla förläggare. För det hade han gjort. Han var ju het, smålog han förnöjt för sig själv. Men hade han valt rätt förlag? Plötsligt rös han av ångest. När de skulle fira avtalspåskriften med en middag på Teatergrillen igår kväll hade förlagschefen mest varit fokuserad på att diskutera vinlistan. Ett jävla tjat om distrikt och årgångar och när han av VD'n fick frågan om vilket vin han föredrog så svarade han därför "rött, jag är ju konstnär för fan". "Du har skön ironi" svarade förläggaren med en milt och förbindligt leende. Vad var det för jävla kommentar? Påfallande dyra kostymer verkade han ha också den där förlagssnubben. Kvällen till ära hade han dock letat

fram en skinnjacka som omväxling, antagligen för att verka kreativ. Det fungerade inte. Den snubben kommer aldrig att få signera annat än förskottsscheckar och restaurangnotor, konstaterade han bistert.

Men det kunde väl ha varit värre tröstade han sig. På det kanske största förlagskontoret fick han aldrig ens träffa VD'n. Förbannat arrogant stil, han kände sig fortfarande förolämpad bara vid tanken. Personalen verkade dock inte särskilt ovan vid den situationen och det mumlades något om golfbanor. Det verkade vara rena slackerbranschen han hade hamnat i. Istället fick han träffa en a&r-kille som verkade intresserad och hade lyssnat in sig ordentligt på låtarna. Då ringde varningsklocka nummer två. Snubben hade hästsvans och guldkort! Var det kanske Christer Sturmark? Han blev faktiskt lite osäker på saken.

Kanske var alla likvärdiga och han skrev därför helt enkelt kontrakt med den som erbjöd den fetaste förskottsschecken. Och en check var minsann precis vad han fick! Vem fan använder checkar numera? Det ska vara ett amerikanskt bolag till det, tänkte han. Men de var väl inte ett USA-förlag förresten, eller hur var det? Men tankegången bröts hastigt och just i det ögonblicket kändes ordet check plötsligt som ett blixtnedslag. Han vände sig om och stirrade på det stulna förlagsaskfattet som pryddes hans skrivbord. Ett svartkantat hörn av pappersbiten syntes tydligt i den pyrande fimphögen, man kunde fortfarande se de första bokstäverna i bankens namn. Att döma av pappersbitens storlek hade han just förbrukat 90% av förskottet, minst....

fortsättning följer i nästa nummer ..

Välkommen till en unik informationsträff med 14 juni världens ledande musikförläggare!

Är musikförlagen bakåtsträvare som stoppar det fria flödet av konstnärlig kreativitet?

Eller är de en förutsättning för de tusentals låtskrivare/upphovsmän som försöker skapa sig en rimlig ekonomisk tillvaro av sitt konstnärsskap?

Eller är de rentav helt nödvändiga för ett rikt och diversifierat musikliv?

ICMP (International Confederation of Music Publishers) är musikförläggarnas internationella samarbetsorganisation och röst i Bryssel. ICMP har valt att lägga sitt årsmöte 2007 i Stockholm. Detta innebär att vi har världens ledande musikförläggare på plats och vi vill därför utnyttja möjligheten att höra hur de ser på framtiden.

Vi bjuder därför in till informationsträff den 14 juni, kl. 17.00 på Hotel Rival i Stockholm.

Det blir korta anföranden av några av deltagarna och generöst med tid för efterföljande frågestund.

PROGRAM:

Frans de Wit, Holland:

Introduction of ICMP by the Chairman of the Confederation

Ralph Peer, USA:

The value of copyright.
A global perspective from an independent music publisher active in both the Pop- and Art music fields

Mimma Guastoni, Italy:

Building long-term relations .
The development of music culture, specifically in the field of Art Music

Terry Foster Key, England:

Music publishing in the 21st Century
The need for new business models in the European music industry

Moderator:

Kjell-Åke Hamrén, ordförande i Svenska Musikförläggareföreningen

Inbjudan sänds ut inom kort!

3 nya medlemmar i SMFF antagna vid vårens Stämma:

Lionheart Music AB

Nystartat förlag inom Lionheart-gruppen.
Förlagschef Conny Danepalm (tidigare på
BonnierAmigo)

Smallberry Songs.

Nytt förlag startat av Hasse Skoog (tidigare
på peermusic)

Yellow

Nystartat av Calle Kindbom. Bert Karlssons
mångårige medarbetare.

MUSIKFÖRLÄGGARNAS PRIS 2007

kommer att äga rum den 26 oktober.
Mer information i nästa nummer.

Universal Music Publishing har tecknat ett nytt avtal med artisten och låtskrivaren Marit Bergman.

Hon debuterade 2002 och hennes tre
album har mottagits väl av såväl kritiker
som skivköpare och hon har också
belönats med priser både vid P3 Guld-
och Grammisgalor.



**SONY/ATV har köpt rättigheterna till
Lieber & Stoller-katalogen** med titlar
som "Jailhouse Rock", "Hound Dog",
"Charlie Brown" och många fler.

David "7milakliv" Stenmarck har förnyat sitt förlagsavtal med peermusic.

David har i år belönats med Grammis och Rockbjörn för årets
låt "7milakliv". Han har även skrivit Martin Stenmarck's två
senaste singlar "Nästa dans" och "Hand i hand" (peermusic).

**Scandinavian Songs har under
de senaste 18 månaderna genom
sina låtskrivare varit inblandade
i 5 st. listettor i Japan.**

Uppföljningen fram till sommaren
ser mycket bra ut med spår på tre
kommande singlar på stora bolag
Johnnys Entertainment, från
grupperna Kuitan Project, Tego-
mass och Kat-Tun, samt minst 8
låtar på kommande albumet från
NewS.

Debutalbumet från svenska femmanna- bandet Oh Laura släpps 23 maj.

Första singeln "Release me" har rönt
mycket uppmärksamhet. På mindre
än en vecka gick den direkt upp till
första plats på iTunes (för närvarande
1:a i Sverige, 5:e plats Irland, 23:e
plats UK), låten gick även in på 6:e
plats på Tracks och blev veckans raket.
(Cosmos Records/BAM).



Om ni har nya kontaktuppgifter eller inte vill ha
tidningen skickad till er, vänligen skicka ett mail
till uppdatera@smff.se

SMFF
Box 27327 102 54 Stockholm
Tel: +46(0)8 783 88 00 www.smff.se info@smff.se